

Vlerkenstreken

Welkom?

Tekst: Gerard L. Ouweneel. Illustratie: Erik van Ommen

New York wil weer Zeaarenden. In juni 2002 lieten deskundigen vier jonge uit de staat Wisconsin afkomstige exemplaren los in het Inwood Hill Park van de stad. Voor die gebeurtenis brachten de Bald Eagles ter plekke eerst een etmaal door in een kooi 'om ze te laten wennen aan de omgeving', een wijze van benadering die simpel overkomt. Maar goed, misschien pakt New York voor Amerikaanse Zeaarenden uit als een dorado. Per slot van rekening huisden tot midden negentiende eeuw 's winters in en rond Manhattan honderden Zeaarenden en ze kwamen toen tot in Central Park, dat er 150 jaar geleden anders zal hebben uitgezien dan thans. In de hoofdstad Washington keerden de Amerikaanse Zeaarenden terug in 1995. Dus New York moet ook! En ongetwijfeld speelt een rol de golf van patriotisme waarmee de stad kreeg te maken na de aanslagen van 11 september 2001. De Bald Eagle, de Amerikaanse Zearend, is het embleem van de Verenigde Staten. Dus ook New York, of juist New York, moet zijn Bald Eagles, waarbij zich de indruk vestigt dat andere motieven dan het primaire belang van die vier Amerikaanse Zeaarenden zwaar wegen. Maar kwamen bij alle deining en speculaties rond de entree als broedvogel van de Euraziatische Zearend in Nederland het belang en het welzijn van de vogels altijd op de eerste plaats? Hierover twijfels! Ontegengesteld kan men met een Zearend voor de dag komen, een vogelsoort die prima past in de 'groter en meer' stemming van de jaren negentig en ook een soort die op maat aansluit bij de 'maakbaar zijnde robuuste natuur', waarnaar in dit land veel vraag is volgens het contactorgaan van een van de grote terreinbeherende organisaties. Daarom staat in beheersvisies over gebieden met aan te leggen nieuwe natuur

per definitie de Zearend opgevoerd als toekomstige broedvogel. Met nog meer spectaculaire soorten als Visarend, Oehoe, ja zelfs Kroeskoppelikaan las ik eens. Nooit Grote Karekieten, Paapjes of Grauwe Gorzen, soorten die in Nederland best steun kunnen gebruiken. Een Zearend toont eenmaal meer dan een Grauwe Gors, een Zearend verkoopt beter. En dat is hetgeen tegenwoordig moet gebeuren: natuur moet worden verkocht, dient zichzelf te verkopen. Dat doe je met spektakel. Degenen die de beheersvisies schrijven, zijn wèl zo verstandig de bewuste soorten pas over een reeks decennia te laten opdraven, op een tijdstip dus dat ze òf er zelf niet meer zijn, òf iedereen het rapport is vergeten, òf dat in ieder geval de functionarissen niet meer ter verantwoording kunnen worden geroepen indien onverhoopt de sterrenparade van vogelsoorten wat minnetjes blijkt uit te pakken. Maar de geest is uit de fles. Toen zomer 2001 Zeaarenden opdoken op het Veluwemeer en in het stroomgebied van de IJssel, gonsde het rond. 'Zouden ze...?' Het kwam tot persberichten waarbij het leek of de soort naar dit land werd toegepraat. Dat ging de daaropvolgende winter door. Verscheen er een Zearend, óók in terreinen waar ze bijna iedere winter komen opdagen, dan haalde deze vogel nú de kranten, waarbij onveranderd de term 'vliegende deur' viel te lezen, en ten minste in één geval de maten waren opgeblazen tot welhaast Jurassic Park-achtige omvang. Zeaarenden zijn nieuws en voor een beheerder staat het dan best gekleed voor zowel zijn organisatie als voor het gebied waarover hij de scepter zwaait, voor het voetlicht te komen. Een euforie dus, mede ontstaan door een persbericht waarin naar voren kwam dat

indien Zeereinden vanuit hun dichtstbijzijnde broedplaatsen in Duitsland voldoende omhoog cirkelen, de vogels Nederland al kunnen zien liggen. Onvermeld bleef dat ze dan wel op een hoogte moeten komen die uitsluitend is weggelegd voor vernuftige apparaten van de NASA.

Natuurlijk zijn Zeereinden meer dan welkom in dit land en het is best mogelijk dat het persbericht 'broedende Zeereinden in Nederland' eraan te komen staat. Per slot van rekening blijken ze wel enige volheid aan te kunnen, want al een paar jaar geleden circuleerden foto's van een bewoond zeearendennest in de buurt van Wismar, met op de voorgrond een Chryslerdealer en een McDonalds, branchenamen die tot optimisme stemmen voor de kansen van New York-Manhattan. Maar doen de vogels zelf er verstandig aan Nederland in te lijven bij het broedareaal? Daarover ook twijfels. Kort nadat Natuurmonumenten zomer 2001 met begrijpelijke trots bekendmaakte dat in haar Fochteloërveen een paartje Kraanvogels succesvol had gebroed, verscheen prompt een luchtballon boven

de vogels, die dat gedoe duidelijk niet apprecieerden. Een paar maanden later kreeg een in Zuid-Limburg verblijvende Sneeuwuil dermate veel belangstelling te verwerken van media, fotografen, vogelaars en zomaar kijkers, dat de opgeschrikte vogel tegen een vrachtauto belandde en zieltoogde. Aan welke heisa zullen in dit land broedende Zeereinden dan niet het hoofd moeten bieden? Aan hun komst ging al jarenlang zo veel deining vooraf, dat na het nieuws 'eindelijk, hier zijn ze dan', de stemming zich zal ontladen in een hype, een gemoedstoestand waarin, zoals onlangs bleek, ook dit nuchter geachte poldervolk gemakkelijk kan verkeren. Ondanks het Chrysler/McDonalds tafereel, is een eventueel in dit land broedende Zeereend vooralsnog allerminst gebaat bij massaal zeearendentoeisme, noch bij een carrière als fotomodel. Dus misschien doen de Zeereinden voor eigen bestwil er goed aan Nederland te blijven bekijken, hoog cirkelend boven hun Duitse broedplaatsen.